

Предшколска установа
"Ужице"

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Ужице, 2022.године

СТРУКТУРА ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Уводне напомене

1. Портрет установе

- а) Локално окружење установе
- б) Организациона структура
- в) Култура установе

2. Предшколска установа као место реалног програма в-о рада

- а) Програм васпитно-образовног рада са децом као израњајући програм заједничког живљења
- б) Планирање и документовање
- в) Физичко окружење као димензија програма

3. Предшколска установа као место демократске и инклузивне праксе

- а) Партнерство са породицом
- б) Повезаност са локалном заједницом
- в) Рад са децом и породицама из осетљивих група
- г) Транзиција и континуитет

4. Предшколска установа као место рефлексивне праксе

- а) Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој
- б) Праћење и вредновање остваривања предшколског програма

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Предшколски програм креиран је у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о предшколском васпитању и образовању, а у складу са Основама програма предшколског васпитања и образовања. Предшколским програмом конкретизују се теоријско-вредносна полазишта предшколског васпитања и образовања дата у Основама програма (2018), пратећи специфичности праксе предшколске установе у њеном реалном контексту. Димензије контекста предшколске установе су локално окружење, структура и култура установе, потребе и очекивања породице, могућности децјег вртића. Учешћем свих актера обликује се и гради пракса предшколске установе и програм васпитно-образовног рада са децом чији ће главни циљ бити остваривање добробити деце.

1. Портрет установе

а) Локално окружење

Град Ужице има дугу традицију рада са децом предшколског узраста. Први писани трагови о организованом раду са децом предшколског узраста у ужичком крају датирају из 1926.године када је на иницијативу Кола српских сестара основано Забавиште за децу. Година која се узима као званични почетак континуираног рада са децом предшколског узраста у нашем крају, који траје до данас, сматра се 1948. година када је основано обданиште затвореног типа, намењено првенствено за децу радника „Први партизан“.

Данас је Ужице, са својим окружењем, град који се убраја у економски развијенији у нашој земљи. Ужице је административни, привредни и културни центар Златиборског округа и броји 83 000 становника, распоређених у 41 насеље. То је модеран град који има девет основних школа, од којих шест градских и три сеоске, као и две специјализоване школе: Основна школа за децу са сметњама у развоју „Миодраг В. Матић” и музичка школа „Војислав Лале Стефановић”, шест средњих школа, средња Уметничка школа, Академија струковних студија Западна Србија и Педагошки факултет Ужице. Културно-историјски трагови у ужичком крају потичу из раних периода људске историје. Ужице је развијало институције културе, које су имале посебан значај на нивоу макрорегионалног центра. Тако у Ужицу постоји низ културних институција регионалног значаја: Народно позориште, Народни музеј, Историјски архив, Народна библиотека. Институције културе локалног карактера: Градска галерија, изложбени простор Јокановића куће (из 19.века), Градски културни центар као и богато споменичко и историјско наслеђе попут прве хидроцентрале на Ђетињи направљене по Теслиним принципима, црква Св.Ђорђа и Св.Марка, Стари град-средњовековна тврђава на брду изнад реке. У граду активно делују спортски клубови, постоје терени и спортске хале за различите спортове, спортско-рекреативне садржаје, културно-уметничке и музичке догађаје. Својим положајем, надморском

висином, разноврсношћу пејзажа, облика рељефа, биљног света, климом, територија града Ужица представља јединствен природни комплекс који чине: Градски трг и градска плажа, Велики парк, Потпећка пећина и Терзића авлија, „Керамика Злакуса”, музеј „Старо село” Сирогојно, Мокра Гора и „Шаргамска осмица“. У непосредној близини су туристички центри Златибор, Тара, Златар и Перућац. Предшколска установа је упућена на природно и друштвено окружење у коме се налази. Градски и приградски локалитети на којима се налазе вртићи, својим природним, социјалним и демографским карактеристикама посредно утичу на остваривање Предшколског програма.

Све наведено чини контекст у којем одрастају млади Ужичани. Веза са окружењем најпре се остварује у оквирима које одређује породица, да би се, поласком детета у вртић, оно укључило у процесе којима се те везе проширују и даље обогаћују. Ми у предшколској установи се трудимо да све расположиве ресурсе у окружењу (природне, културно-историјске, образовне, рекреативне...) у највећој могућој мери користимо, како бисмо код деце изградили осећање да припадају свом окружењу и да оно припада њима.

б) Организациона структура Установе

Организовано васпитање и образовање, нега, здравствена и социјална заштита, исхрана, одмор и рекреација деце (од 12 месеци до поласка у школу) основна је делатност Установе. Своју делатност Установа остварује кроз следеће облике рада:

- Јаслице (од 12 месеци до 3 године)
- Целодневни боравак (од 3 године до поласка у школу), рад у 1. и 2. смени
- Четворочасовни припремни предшколски програм (у Севојну)
- Програм припреме за полазак у школу
- Рад са децом на болничком лечењу

Предшколска установа „Ужице” располаже са 10 наменски грађених објеката и једним адаптираним у Медицинској школи. Мрежа постојећих објеката покрива територију целог града, четири приградска насеља: Турица, Крчагово, Пора и Бела Земља и општину Севојно.

Седиште Установе је у објекту Полетарац, улица Немањина 18

e-mail: vticue@mts.rs

web: www.vticue.org.rs

Језик на којем се остварује васпитно-образовни рад је СРПСКИ.

Број група и деце

ОБЈЕКАТ	Број група	Број деце	Површина објекта	Површина дворишта	Адреса
Полетарац	10	282	2 500m ²	800m ²	Немањина 18
Бамби	11	288	1 150m ²	400m ²	Доситејева 6
Зека	8	166	900m ²	300m ²	Херцеговачка 12
Невен	13	299	1 330m ²	650m ²	Љ. Веснића 11
Лептирић	8	168	576m ²	600m ²	Хиландарска 18
Маслачак	14	307	926m ²	5 800m ²	Соколска бб Севојно
Бајка	4	94	388m ²	650 m ²	Иве Андрића 19
Ђурђевак	4	67	125 m ²	Без дворишта	Немањина 146 Мед. школа
Искра	5	130	500 m ²	700 m ²	Његошева бб
Лихаи-мама Вонг	6	149	638+745m ²	2 840m ²	Хајдук Вељкова 1
Сунце	5	95	398,23m ²	133m ²	Бела Земља
УКУПНО	88	2045	10176,23m²	12873m²	/

Пратећи потребе породице и деце узраста од 1 до 7 година, у Предшколској установи „Ужице” организује се целодневни боравак као основни и примарни облик рада, у трајању од 5,30 до 16,30 сати. Рад у поподневној смени је организован у 3 објекта, у трајању од 12,00 до 22,00 сата, у мешовитим групама где већи број уписане деце наизменично користи прву и другу смену, с ходно потребама запослених родитеља. Припремни предшколски програм у трајању од 4 сата заступљен је само у вртићу у Севојну, док остале полудневне предшколске припремне групе на територији града Ужица организују свој рад при основним школама. Рад са децом са сметњама у развоју остварује се у редовним групама, уз организовање подршке. Рад са децом на болничком лечењу присутан је као облик рада дуги низ година уназад.

Сви кадрови који су ангажовани за рад са децом су квалификовани и стручно оспособљени за васпитно-образовни рад. На узрасту од 1 до 3 године раде медицинске сестре-васпитачи са средњом медицинском школом, а са децом од 3 до 7 година васпитачи са вишом, струковном школом (трогодишња) и високом школском спремом. Тим стручних сарадника чине: педагог, три психолога и два логопеда. Установа има и 8 сараднике на превентивно здравственој заштити. О исхрани се стара нутрициониста са осталим службама. У Установи је ангажован дефектолог од стране локалне самоуправе, за помоћ деци са сметњама у развоју, 3 пута седмично.

Кадровска структура

Радно место	Број радника	НК	ПК	КВ	ССС	ВШС	ВСС
директор	1						1
помоћник директора за педагошки рад	1						1
секретар	1						1
руководилац финансијско-рачуноводствених послова	1						1
дипломирани економиста за финансијско-рачуноводствене послове-шеф рачуноводства	1						1
стручни сарадници (педагог, психолог, логопед)	5						5
сарадник за исхрану-нутрициониста	1						1
сарадник за јавне набавке	2						2
инжењер за рачунарске мреже	1					1	
општи, кадровски, економско-финансијски и рачуноводствени послови	8				4	4	
васпитач	128					90	38
медицинска сестра-васпитач	40				40		
мед.сестра за превентивно здравствену заштиту и негу	8				8		
референт за санитарну контролу-заштиту животне средине (контролу техничке службе)	1				1		
санитарни/санитарно еколошки техничар	1				1		
кувар	13			8	5		
магационер	1				1		
сервирка	18	18					
радник за одржавање хигијене-спремачица	42	42					
домар-мајстор одржавања	10		1	5	4		
Укупно	284	60	1	13	64	95	51

в) Култура установе: мисија и мото установе

Наша мисија одређена је вредносним полазиштима „Година узлета“ - основа програма предшколског васпитања и образовања и одсликава оно у шта верујемо и шта сматрамо вредним и важним, оно чему, као значајан део живота деце и породице, тежимо.

Ми у Предшколској установи „Ужице“, својим стручним компетенцијама и расположивим ресурсима, у партнерству са породицом, стварамо безбедно, пријатно и подстицајно окружење за боравак деце, код њих подстичемо самосталност, поверење у себе, радозналост, жељу за сазнавањем, креативност и слободу у изражавању мисли и осећања. Перспектива детета је основни покретач у грађењу програма заснованог на интегрисаном учењу и игри.

Градимо културу уважавања и узајамне сарадње, тимски рад и поделу лидерства. Подстичемо континуиран професионални развој, аутономију, креативност и професионалност и проактивно заступамо интересе деце и породице. Негујемо осећање припадности локалној заједници, толеранцију и поштовање различитости.

Мото: Само је један период живота са толико отворених могућности, у коме човек са толико енергије, истрајности и ентузијазма овладава и развија сложене капацитете од којих ће зависити његове будуће могућности, његова личност и успешност функционисања у даљем животу. Тај период је предшколски узраст.

2. Предшколска установа као место реалног програма васпитно-образовног рада

а) Васпитно-образовни програм као израњајући програм заједничког живљења

Предшколска установа „Ужице“ се континуирано развија у правцу демократске, инклузивне и рефлексивне праксе, градећи реални програм у конкретном контексту, заједничким учешћем деце и одраслих. Усмерени смо да подржимо добробит деце, породице и аутономију, креативност и професионалност практичара. Програм се гради кроз заједничко учешће свих учесника – деце, породице и васпитача, у конкретном контексту заједнице којој сви припадамо, полазећи од концепције Основа програма. Програм није унапред прописан, већ је израњајући, јер се односи на конкретну децу, њихове породице и развија се уважавајући специфичности животног окружења породица и вртића.

Циљ предшколског васпитања и образовања у односу на дете је подршка добробити детета кроз односе који се развијају са физичким окружењем, вршњацима и

одраслима у реалним ситуацијама делања. Разумевајући добробит као вишедимензионални конструкт, програм рада обезбеђује услове да дете, сада и овде, у реалном програму, осећа добро, срећно, остварено, да припада заједници вршњака и одраслих, проширује своја искуства и знања упознајући свет око себе, буде усклађено са правилима и нормама у свом окружењу и учествује као равноправни члан заједнице. Наша Установа је, вођена овим општим циљем, поставила развојне циљеве за период 2020-2025. год. који су усмерени на стварање подстицајног окружења за развој и учење деце, грађење квалитетних односа међу децом, одраслима и са локалном заједницом, развијање програма који ће бити засновани на реалним животним искуствима деце и усмерен на ситуације које су за њих смислене, оснаживање рефлексивности и тимског рада практичара и повезивање у истраживачку заједницу која гради квалитет предшколског васпитања и образовања.

Игра је основ развијања и испољавања добробити детета. Игра подржава **субјективну добробит** тако што омогућава детету да буде срећно и задовољно, да ужива у својим активностима и интеракцијама са другима, да развија отвореност за нова искуства и открива нове сопствене потенцијале и потенцијале света око себе. У игри дете развија све димензије **психолошке добробити**-ојачава самопоуздање, самоприхватање, и самосталност понављајући и слободно мењајући уобичајене и устаљене културне обрасце, развија креативност и флексибилност. Игра помаже развијању **социјалне добробити** – она омогућава доживљај прихватања, припадања и усклађивања са другима. У игри се обезбеђује "природна" основа за развој диспозиција за учење у раном детињству, она доприноси да дете себе види као успешно у учењу и истраживању, а своје делање као вредно.

Подршка остваривању добробити реализује се поштовањем **принципа реалног програма** датих у Основама програма: принцип усмерености на односе, принцип животности, принцип интегрисаности, принцип аутентичности, принцип ангажованости и принцип партнерства.

Преведено на праксу, у развијању реалног програма наша Установа ставља фокус на грађење и неговање односа уважавања, сарадње, одговорности и заједништва. Заједништво је организовано око смислених ситуација (интегрисаног) учења које израњају из искуства, питања, догађаја, збивања у групи и заједници. Сваки члан заједнице је уважен у својој аутентичности и негује се индивидуализовани приступ сваком детету уз подршку деци са сметњама у развоју и инвалидитетом и деци из других осетљивих група. У развијању програма фокус је на уважавању перспективе деце и породице и повезивању са локалном заједницом.

б) Планирање и документовање

Планирање је тематско или пројектно, засновано на интегрисаном приступу учењу у коме постоји јединство доживљаја, мисли и делања. Идеја за тему/пројекат може да проистиче из свакодневних искустава које деле деца и одрасли, из игре деце, из проблематике која заокупља децу и интересује их, из уочених пореба и упитаности

деце и васпитача, из различитих догађаја у дечјем вртићу и локалном окружењу. Након оквирног одређења теме или почетне идеје за пројекат, васпитач истражује различите изворе из области сазнања, културе и различитих делатности, проналази идеје и промишља чиме би све могли почетно да се баве и истражују у оквиру теме/пројекта ослањајући се на професионална знања о узрасним карактеристикама и понашању деце у групи, шта је потребно припремити од опреме и материјала који ће подстаћи децу да испробавају своје идеје. Развијање теме или пројекта треба да буде стваралачки процес, подједнако изазован и за децу и за васпитача, кроз који заједнички откривају, играју се и креирају. У процес планирања укључени су и родитељи а васпитач планира и места у локалној заједници у којима деца могу да проширују искуства везана за тему или пројекат.

Због динамичног и флексибилног приступа планирању, план не може бити направљен унапред за дужи временски период. Он се дограђује и „израђа” током започетог истраживања деце и одраслих (васпитача, родитеља и других одраслих у вртићу и из локалне заједнице) на основу: иницијатива и предлога деце, консултовања са децом, предлога и идеја различитих учесника, промишљања васпитача зашто је важно да се деца баве одрђеним активностима, како то повезати са њиховим животним контекстом, ранијим доживљајима, искуствима и сазнањима.

Документовање омогућава видљивост програма и учења и развоја деце. Видљивост процеса учења је пре свега доступан и потребан деци како би могли да посматрају свој напредак у учењу, да договарају и праве претпоставке о будућем смеру истраживања. Васпитач документује сопствене поступке у истраживању, своја питања, промишљања о вредностима и полазиштима програма. Та врста документације помаже васпитачу да преиспитује свој однос према програму и властиту праксу, да дели искуства са колегама итд.

в) Физичко окружење као димензија програма

Физичко окружење (просторно-временска организација) рефлектује наша полазишта у разумевању детета и учења и директно обликује положај детета у програму. Због тога **физички простор** мора бити у складу са вредностима на којима се програм заснива и на разумевању учења деце. Другим речима, он је организован тако да подстиче дечју радозналост, да омогућава детету да истражује, да се осећа као да ту припада, да му буде пријатно у таквом окружењу, да подстиче сусретање, комуникацију, интеракције и продубљивање односа. То се односи и на унутрашњи и на спољашњи простор. Због тога васпитач нарочиту пажњу посвећује простору, његовом сталном реструктурирању, развијању, обогаћивању и осмишљавању. Простор је променљив и динамичан. Приступачан је за сву децу, подстицајан, инспиративан и омогућава деци да бирају активности и садржаје и начине груписања; могу да раде заједно и сарађују, али и да се осаме и самостално да користе материјале на различите начине. Простор је организован кроз просторне целине. Промене у простору резултат су истраживања иницирана дечјим питањима, игром и пројектима које као мале заједнице развијају. Материјали који се могу наћи у простору су природни, пластични,

дрвени, рециклажа и други који омогућавају вишенаменско коришћење и подстичу дечју машту и креативност. Осим играчака и материјала са вишенаменском употребом, у простору се могу пронаћи и реални предмети који омогућавају деци непосредан доживљај стварности. Функција свега изложеног у простору су истраживање, видљивост програма, персонализованост (даје слику идентитета групе и појединаца) и подстичу заједничко учешће свих актера (деце и одраслих у вртићу и заједници).

Временска организација се односи на начин како се користи време у процесу подршке процесу учењу. Деци је потребна предвидљивост-устаљеност у дневном ритму активности јер им помаже да стекну дневне рутине, али и истовремено и флексибилност у односу на непланиране прилике за учење. Деци је потребно довољно времена да се баве неком активношћу и задубе у истраживање. Организацијом времена обезбеђује се континуитет и повезаност активности и актуелног дана са претходним. То значи да деца могу да се враћају на започету активност и да могу да одложе продукте своје активности за даље бављење њима. Уважавају се индивидуалне разлике (у вези са исхраном, одмором) које подржавају дечје добробити. Промисља се о начинима договарања са децом о правилима везаним за рутине и подстиче самосталност деце у обављању рутина.

3. Предшколска установа као место демократске и инклузивне праксе

а) Партнерство са породицом

Породица је примарни и најважнији васпитач деце. Партнерство са породицом се гради кроз узајамно поверење и поштовање, сталну отворену комуникацију и дијалог као и препознавања и уважавања јединственог доприноса и снага сваке стране путем неговања емпатије, осетљивости и уважавања различитих перспектива. Задатак практичара је да преиспитују своја полазишта, претпоставке и очекивања од сарадње са породицом и тиме унапређују своје компетенције које се односе управо на развијање партнерства са породицом.

Родитељи су укључени у процес рада и вредновање квалитета установе у оквиру следећих стручних тела: Управни одбор, савет родитеља, Актив за развојно планирање, Тим за самовредновање, Тим за заштиту деце од дискриминације, насиља, занемаривања и злостављања. На тај начин породице учествују у доношењу одлука, решавању проблема, превазилажењу изазова, унапређивању квалитета рада. Поред учешћа родитеља у раду стручних тела подржава се активно учешће породице у животу и раду вртића. Предвиђени су различити видови сарадње са родитељима, као и бројне прилике за заједничко живљење, дружење и грађење квалитетних односа, међусобно упознавање и размену. Породица је упозната са концепцијом програма кроз писане информације и састанке. Постоји програм сарадње са породицом који је развијен кроз дијалог са родитељима о различитим начинима укључивања породице у живот и рад групе. Програм уважава различитости породице и пружа различите начине

укључивања и прилагођавања потребама и могућностима родитеља. Индивидуални (саветодавни, информативни...) разговори и подршка родитељским компетенцијама од стране васпитног особља и стручне службе су породици на располагању свакодневно. Тиме се обезбеђује размена информација и дијалог о детету, програму и родитељству.

б) Повезаност са локалном заједницом

Локална заједница чини друштвени и културни контекст у коме дете одраста као и шире окружење које обухвата физичку и социјалну средину (различите установе, институције, организације, различите социјалне групе). За дете је заједница пре свега његово непосредно окружење – породица, вртић, родбински систем и друге установе и институције које посећује (дом здравља, места за изласке и забаву, продавнице и сл.). Деца учешћем у заједници развијају нова знања, осећање припадности и заједничког социјалног учешћа, властиту вредност и идентитет.

Установа користи различите ресурсе и просторе у заједници за реализацију активности (нпр. отворене просторе, институције образовања, културе и спорта) и учествује у различитим дешавањима у локалној заједници (прославе, манифестације, акције). Наша установа остварује партнерство и сарадњу и са локалним привредним, пословним и услужним организацијама које пружају подршку у реализацији неких активности и акција, опремању и набавци потрошних материјала. Сарадња са школом кроз узајамне посете, организовањем заједничких активности и акција и разменом информација се континуирано одвија. Негује се и дугогодишња сарадња са медицинском и уметничком школом.

Отвореност Установе огледа се и кроз присуство студената, волонтера који могу реализовати стручну праксу и стицати радно искуство у раду са децом. Видљивост рада и активности установе омогућена је путем веб сајта, фејсбук странице и медијски.

в) Рад са децом и породицама из осетљивих група

Стални задатак Установе је унапређивање и развијање инклузивне културе и неговање инклузивне праксе. Формирањем Тима за инклузију, едукацијом васпитног особља, стручних сарадника и сарадника, коришћењем релевантне стручне литературе и дигиталних технологија, Установа континуирано ради на грађењу и неговању културе инклузивности и развијању инклузивне праксе. Приоритети рада у области инклузије су:

- Неговање инклузивне праксе путем сензибилизације и едукације васпитача, медицинских сестара-васпитача, стручних сарадника, родитеља и локалне заједнице;
- Унапређивање педагошке документације везане за праћење развоја и напредовања деце;
- Подршка васпитачима у планирању и реализацији васпитно-образовног рада са децом која имају тешкоће у развоју;
- Подршка родитељима деце са тешкоћама у развоју.

Породице из осетљивих група имају приоритет приликом уписа у предшколску установу, а локална самоуправа, као оснивач, се стара да буду ослобођене плаћања боравка у вртићу, или остваре право на регресирање трошкова боравка. Додатна подршка деци и породицама, као и нашој установи реализује се кроз различите облике сарадње Установе и партнера на нивоу локалне заједнице: Центром за социјални рад, Интерресорном комисијом, О.Ш. за децу са сметњама у развоју „Миодраг В. Матић“, Школском управом, удужењима и сл. у виду едукације, стручне размене и вредновања инклузивне праксе. Наш заједнички циљ је уважавање права деце на активно учешће у образовању кроз усмереност на добробит детета и подршку његовим потенцијалима и активном учешћу у животу вртића.

Деца којој је потребна додатна подршка у развоју су смештена у редовне в-о групе. Да би оптимално развијала своје потенцијале, неопходно је да буду у вршњачком окружењу и да имају интеракцију са вршњацима. Усвајање вештина и правила понашања успешнија је у групи. Деца су деци модел понашања у стицању неопходних навика за свакодневне активности. Атмосфера подршке, разумевања и сарадње која се остварује у групи корисна је за свако дете. За квалитетнији развој сазнајних, социјалних и комуникацијских вештина, важно је укључивање у вршњачку групу у раном узрасту.

Важну подршку пружамо и родитељима. Инклузивно образовање је тимски рад који омогућава очување потенцијала детета за развој и усвајање вештина и знања. Инклузија истовремено омогућава деци из такозване шире популације да, кроз дружење и учење са вршњацима који имају тешкоће у развоју, разумеју и поштују различитости што доприноси равноправности и развијању емпатије и толеранције.

г) Транзиција и континуитет у образовању

Транзициони периоди обухватају неколико месеци пре и након што дете пређе на следећи ниво васпитања и образовања: када дете први пут полази у предшколску установу (јасле, вртић, ППП), када прелази из јасала у вртић или долази из другог вртића (мења групу) и када полази у школу. Транзиција подразумева процес промена и изазова која намеће потребу укључивања свих за дете важних средина - породичне, предшколске и школске како би се олакшало дететово прилагођавање на нову средину. Транзиција не представља изазов за малишане већ и за родитеље, који такође морају да се адаптирају на промене. То је процес који препознаје важност грађења партнерства, грађења квалитетних односа ради пружања подршке детету/ученику у његовом кретању кроз образовни систем.

У Установи се примењује програм адаптације на јасле/вртић. Свако дете у зависности од својих способности и индивидуалних искустава реагује на свој начин при првом сусрету са непознатим простором, непознатом особом-васпитачицом и са другом децом у групи. На првом родитељском састанку родитељи добијају сву неопходну стручну помоћ у вези адаптације и упознају се са ритмом живљења деце у

јаслицама/вртићу. Велика пажња у тим првим данима је посвећена креирању повољне социоемоционалне климе која доприноси емоционалној сигурности и прихваћености сваког детета ради безболнијег и бржег прилагођавања на нову средину. Интензивно и плански се сарађује са родитељима да би се што боље упознало дете, његове потребе, навике и могућности и тиме уважиле индивидуалне особености као важан чинилац подршке дечјој добробити. Такође, повољни услови за прилагођавање обезбеђују се креирањем подстицајне средине која ће понудити богатство различитих подстицаја који ће задовољити њихову природну потребу за учењем.

Остваривање припремног предшколског програма доприноси програмском и организационом повезивању предшколског и школског система као претпоставке остваривања континуитета у васпитању и образовању деце. Због тога овај транзициони период представља заједничку одговорност вртића, школског система и породице како би се олакшао прелазак детета у ново окружење. Школа и вртић у локалној заједници морају имати добру сарадњу због процеса транзиције. У циљу превазилажења изазова које полазак у школу доноси, настојаћемо да сарадња буде континуирана и да се одвија кроз узајамне посете, разговоре васпитача и учитеља, приредбе, представе, квизове, спортске игре и сл.

Уважавамо сложеност транзиције између школског и предшколског система и када су у питању деца из осетљивих група. Како унапређење инклузивности образовања има приоритет у Установи, настојимо да са породицама, васпитачима и представницима школе заједно планирамо процес преласка из вртића у школу. Документација која постоји у установи у виду мера индивидуализације, педагошког профила или индивидуални образовни план, уз сагласност родитеља се преноси и на школски систем и треба да им буде од користи за планирање рада са дететом са развојним тешкоћама.

4. Предшколска установа као место рефлексивне праксе

а) Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање

У складу са новом концепцијом Основа програма предшколског васпитања и образовања – Године узлета и циљевима нашег Развојног плана, реални контекст в-о праксе ићи ће у правцу развијања заједнице рефлексивне праксе и професионалног развоја. Пракса васпитања и образовања је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу односа, активности и акција у јединственом контексту групе, вртића и заједнице у којој васпитач ради. Нов приступ у раду васпитача заснован је на његовој способности да сагледава праксу из различитих углова, да преиспитује сопствена знања и умења, да развија и мења своју

праксу и да је отворен за размењивање искуства са колегама. Установа која негује рефлексивни приступ пракси ослања се на културу заједничке одговорности, сарадничку културу, културу дијалога, међусобног поверења, партиципације, истраживања своје праксе. Учење се организује око релевантних питања, проблематике из праксе и истраживања које покрећу практичари.

Имплементација нових Основа програма биће нам основа за развијање заједнице рефлексивне праксе и професионално оснаживање васпитача и стручних сарадника.

Стручно усавршавање и хоризонталне размене су нам основни ослонац развоја праксе и грађење односа заснованих на поверењу, уважавању, размени и узајамној подршци. Овим начинима учења преиспитујемо теоријска полазишта и сопствену праксу у дијалогу са колегама, породицом, децом. План стручног усавршавања унутар установе реализује се кроз рад васпитно-образовног већа, стручне активе и тимове. Планирамо и редовно стручно усавршавање путем акредитованих семинара и стручних сусрета васпитача, медицинских сестара-васпитача и стручних сарадника у оквиру њихових удружења. Након похађаних семинара организујемо презентацију знања и искустава стечених на обукама, као и истицање примера добре праксе. Ова врста размене има вишеструке ефекте на квалитет рада и јачање компетенција. Све веће учешће на on-line семинарима и употреба веб алата у васпитно-образовном раду истакло је потребу за унапређивањем дигиталних компетенција запослених.

б) Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програма

Вредновање квалитета рада установе представља процену квалитета рада и врши се, управо, кроз самовредновање и спољашње вредновање рада установе. Процена квалитета рада спроводи се на основу Стандарда квалитета рада ПУ.

Циљ самовредновања је мењања, унапређивања васпитно-образовне праксе, сагледавања места и улоге установе, сваког појединца и његовог ангажовања. Помаже васпитачима да развијају знања и вештине како би проценили своју праксу у оквиру реалног контекста и, у односу на то, предузели конкретне кораке како би је учинили бољом. Самовредновање је полазиште за даље планирање, доношење одлука, професионалног развоја запослених и установе. Деловање Тима за самовредновање на нивоу установе има за циљ иницирање и вођење активности самовредновања и неговање и јачање културе вредновања. Овај процес укључује све запослене као и децу, родитеље и локалну заједницу.

Председник Управног одбора

Олга Грбић Филиповић